

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. szeptember 5.
(OR. en)

12012/22

ENER 415

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	Lehetséges szükséghelyzeti intézkedések a magas energiaárak enyhítése érdekében
	– Véleménycsere

A Közlekedési, Távközlési és Energiaügyi Tanács 2022. szeptember 9-i rendkívüli ülésére tekintettel mellékelten továbbítjuk a delegációknak a fenti témáról szóló elnökségi háttéranyagot.

Lehetséges szükséghelyzeti intézkedések a magas energiaárak enyhítése érdekében

Elnökségi háttéranyag

Bevezetés és háttér

A piacokat, kiváltképp a gázpiacot jelenleg irányító tényezők az emelkedő energiaárak és az a rendkívüli volatilitás, amelynek oka egyrészt az, hogy Oroszország több alkalommal csökkentette az energiaszállítás volumenét – így többek között a közelmúltban teljes mértékben és határozatlan időre leállította az Északi Áramlat 1 gázvezeték működését –, másrészt az Ukrajna ellen provokáció nélkül indított invázió. A magas energiaárak és a volatilitás az emelkedő inflációt is tovább növelik, és valamennyi vállalkozásra és fogyasztóra komoly hatást gyakorolnak, többek között, de nem kizárólag a legkiszolgáltatottabb és az energiaszegény háztartásokra, valamint egyre inkább a közepes jövedelmű háztartásokra is. Mindemellett az EU-n belüli villamosenergia-termelési kapacitás is jelentősen elmarad a szokásostól, egyéb tényezők mellett elsősorban a következők miatt: a nukleáris energia hiánya egyes tagállamokban, az európai vízenergia-termelés csökkenése, a Rajnának és más folyóknak a szénszállítást befolyásoló alacsony szintje, valamint a kedvezőtlen szélviszonyok. Az e forrásokból történő villamosenergia-termelésben mutatkozó hiány miatt a gáz iránti kereslet nő.

Ebben a helyzetben létfontosságú áttekinteni a piaci fejleményeket és olyan lehetséges intézkedéseket meghatározni, amelyekkel kezelni lehet a magas gázárak következtében megnövekedett villamosenergia-árakat. A Bizottság által 2021 októberében elkészített eszköztár nyomán és a májusban közzétett REPowerEU tervre építve a tagállamok már elfogadtak különféle intézkedéseket a hatások nemzeti szintű orvoslására, ám ahogy a piaci helyzet egyre romlik, a szociális partnerek olyan, az egész EU-ra kiterjedő megoldások haladéktalan végrehajtását kérik, amelyek enyhíteni tudják az európai piacokra gyakorolt negatív hatásokat. A közelgő fűtési szezon kétségtelenül próbára fogja tenni az uniós energiapiac rezilienciáját.

Az uniós belső piac előtt álló új kihívásként legutóbb likviditási problémák jelentek meg a villamosenergia-kereskedelemben, ami nyomás alá helyezte a piaci szereplők fedezeti pozícióit. A napi áringadozások esetenként a határidős szerződésekre vonatkozó letéti követelmények jelentős növekedését eredményezték. Emiatt egyre több vállalkozás képtelen nyitva tartani fedezeti pozícióit, ami a határidős piacokról való kivonulásukat vonja maga után. A határidős piacokon való alacsonyabb részvételi szintek miatt csökken a likviditás e piacokon, ami ugyanakkor egy negatív visszacsatolási spirálban súlyosbítja az árak volatilitását.

A fenti problémák orvoslása céljából a tagállamok különböző nemzeti intézkedéseket vezettek be. A kihívások további, uniós szintű kezelése érdekében a következő lehetőségeket lehet mérlegelni:

Mérlegelendő lehetőségek

A) A gázár és a villamos energia árának szétválasztása / a gázár által a villamos energia árára gyakorolt hatás csökkentése

- A villamosenergia-termelésre használt gáz árának átmeneti maximálása;
- A bizonyos joghatóságokból importált gáz árának átmeneti maximálása;
- A gázból termelt villamos energia átmeneti kizárása a lehívási sorrendből, valamint árképzés a villamosenergia-piacon.

B) A piaci likviditás növelése

- Azonnali hitelkeret-támogatás a nagyon magas letéti felhívással szembesülő piaci szereplők számára, beleértve egy európai szintű – például az EKB-n keresztül végrehajtandó – specifikus megoldást;
- Az energiakereskedelemre vonatkozó kereskedési szabályok módosítása, például a villamosenergia-kereskedelemben a biztosítékokra vonatkozó szabályozási követelmények átmeneti módosítása, beleértve az árplafonok automatikus kiigazításainak felülvizsgálatát;
- Az európai villamos energia származékos piacainak átmeneti felfüggesztése; vagy a határidős ügyletekkel való kereskedelem meghatározott sávokba sorolása.

C) A villamosenergia-kereslet csökkentését célzó koordinált intézkedések

- Keresletcsökkentési intézkedések a villamosenergia-ágazatban, például a gázágazat területén 2022 júliusában elfogadott koordinált keresletcsökkentési intézkedésekhez hasonló intézkedések.

D) Az inframarginális villamosenergia-termelők bevételeinek korlátozása és felhasználása

- Az inframarginális termelők bevételeinek átmeneti leföldrzése, és ezen összegek felhasználása a fogyasztókra a magas energiaárak jelentette nyomás csökkentésére, változatlanul hagyva a nagykereskedelmi árakat.

E) Az EU ETS rendszer hatása

- Annak felmérése, hogy miként lehetne felhasználni az EU ETS-t a villamos energia jelenlegi magas árának kezelésére – biztosítva egyúttal, hogy a Tanács gyorsan haladjon a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben a REPowerEU-val kapcsolatos fejezetekre vonatkozó megállapodások elérése felé –, beleértve a piaci stabilizációs tartalékban lévő kibocsátási egységek felhasználásának lehetőségét is.

Az uniós energiapolitika alábbi alapelveit és a kapcsolódó célkitűzéseket minden vonatkozó jövőbeli beavatkozás során be kell tartani:

- meg kell őrizni a villamosenergia- és a gázellátás európai szintű biztonságát,
- meg kell őrizni a belső energiapiacot és a kapcsolódó előnyöket,
- az intézkedések nem vezethetnek a gázfogyasztás növeléséhez, és nem veszélyeztethetik az európai gázfogyasztás csökkentésére irányuló erőfeszítéseket,
- olyan válaszokat kell találni, amelyek EU-szerte egyszerűen végrehajthatók és koordinálhatók,
- az intézkedéseknek enyhíteniük kell a fogyasztók energiaszámláira gyakorolt hatást,
- összhangot kell teremteni az európai zöld megállapodás célkitűzéseivel és végrehajtásával.

A szükséghelyzeti intézkedésekre irányuló fenti lehetőségek a jelenlegi rendkívüli helyzet azonnali kezelését célozzák. Folytatnunk kell ugyanakkor a belső energiapiac kialakításának rendszerszintű korszerűsítéséről szóló megbeszéléseket is, hogy a piac a jövőben felkészültebben tudjon reagálni a hasonló piaci körülményekre. E korszerűsítést alaposan át kell gondolni, mélyreható elemzésre és hatásvizsgálatra kell alapozni, és annak során figyelembe kell venni egy majdani dekarbonizált energiapiac fokozatos végrehajtását.

Kérdések:

- 1. Egyetért-e azzal, hogy a Bizottság által javasolt, az egész Unióra kiterjedő intézkedéseket fontos a közelgő fűtési szezon előtt időben elfogadni? Amennyiben igen, melyik bemutatott vagy alternatív megoldást kellene választani?*
 - 2. Milyen konkrét eszközöket tartana megfelelőnek a fent említett problémák gyors megoldására?*
-